

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Zeneelmélet - Szolfézs – Diktálás 4

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3. Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4. Szakterület	Zene
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Zeneművészet / Zenetanár
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Zeneelmélet-Szolfézs-Diktálás 4 (Teoria muzicii - solfegiu - dictat 4)			A tantárgy kódja	TLM 3401
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Péter Éva				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Péter Éva				
2.4. Tanulmányi év	2	2.5. Félév	2	2.6. Értékelés módja	V
				2.7. Tantárgy típusa	DF

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	28	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium/labor	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					17
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					20
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					3
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám					72
3.8. A félév összóraszám					100
3.9. Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	Fejlett éneklési készség és hallás, tiszta vokális intonáció,

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Az előadóterem audiovizuális műszerekkel való felszereltsége
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Az előadóterem audiovizuális műszerekkel és zongorával való felszereltsége; szakkönyvtár megléte

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Szakmai/kulcs-kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> - A helyes korreláció megvalósítása a zenei szöveg és a hangzás konfigurációja között (közepes nehézségi fokú zenei anyag esetében), a megszerzett hallási és zenei írás-olvasás készségek alapján (beleértve a belső zenei hallást is). - Az alapvető klasszikus írásmódi technikák és a zenei elemzés alapvető módszereinek helyes alkalmazása.
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> - Hatékony munkavégzési technikák alkalmazása egy multidiszciplináris csapatban különböző hierarchiai szinteken. - Objektív önértékelés a szakmai képzés szükségességéről a munkaerőpiaci elvárásokhoz való beilleszkedés és alkalmazkodás céljából.

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	A hallgató ismeri, bemutatja és érvekkel alátámasztva magyarázza a zenei lejegyzés (zenei írás-olvasás) alapjául szolgáló elméleteket, fogalmakat és elveket.
Képességek	A hallgató képes megvalósítani a helyes korrelációt a zenei szöveg és a hangzás konfigurációja között (változó specifikussággal és komplexitási szinttel, a szakterülettől függően), a megszerzett hallási, zenei memória és zenei írás-olvasás készségek alapján, beleértve a belső zenei hallást is.
Felelősség és önállóság	A hallgató képes önállóan dolgozni, elemezni és értékelni önállóan és felelősségteljesen a zenei szöveg és a hangzás kifejezésének összhangját, egy reprezentatív repertoárbeli és stílusbeli változatosságban, a szakterülettől függően.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A tantárgy célja a zenei készségek (írás, olvasás, zenei gondolkodás) kialakítása és fejlesztése, amelynek elméleti alapjait a zeneelmélet, a gyakorlati alkalmazást a szolfézs, és zenediktálás biztosítja. Ez az összetett tevékenység bármilyen zenei tevékenység alapjául szolgál. Hozzásegíti az egyetemi hallgatókat, hogy a zenét, mint érthető szöveget fogják fel.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A diák értse meg és tudja alkalmazni a zeneelméleti fogalmakat, legyen képes hallás után írásban rögzíteni egyszólamú zeneműrészleteket; legyen képes szolmizálni különböző nehézségű zeneműrészleteket; legyen képes elemezni a zeneirodalomból vett példákat az elsajátított zeneelméleti ismeretek alapján.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A kromatika a műzenében.	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	Fogalmak: A kromatikus hangsor Bibliográfia: Furda: 24–32. Péter: 86-88; Giuleanu: 424-459.
2. Hangnemi rokonságok. Közeli és távoli hangnemek.	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Fogalmak: kvint rokonság, terc rokonság, parallel hangsorok Bibliográfia: Frank: Hangzó 14–15. Furda: 33–39. Péter: 89-91; Giuleanu: 456-458.
3. Hangnemi érintés, kitérés, moduláció. A moduláció formái és eszközei.	-párbeszéd -felfedeztetés -szemléltetés -közlés -modellálás	Fogalmak: módosított hangfok; reális, transzformált, variált szekvencia; kadencia az új hangnemben; omonim hangnemváltás. Bibliográfia: Frank: Hangzó 182–208. Furda: 40–45. J.S.Bach: 48–56 sz. Péter: 88-91; Giuleanu: 468-486.
4. A diatonikus, kromatikus moduláció felismerése zeneirodalmi szemelvények elemzése alapján.	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Fogalmak: diatonia, kromatika Bibliográfia: Furda: 36. J.S.Bach: 39–40 sz
5. Enharmonikus moduláció felismerése zeneirodalmi szemelvények elemzése alapján.	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	Fogalmak: diatonia, kromatika, enharmonia Bibliográfia: Furda: 37. J.S.Bach: 41–42 sz
6. A diatonikus, kromatikus és enharmonikus moduláció felismerése zeneirodalmi szemelvények elemzése alapján.	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Fogalmak: diatonia, kromatika, enharmonia Bibliográfia: Furda: 38. J.S.Bach: 43–45 sz
7. Móduszok. Ismétlés	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	Fogalmak: ion, dór, fríg, líd, mixolid, eol, lokriszi; autentikus-plagális.
8. Kromatika a népi hangsorokban: bőmásodos dór hangsorok	-párbeszéd -felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Fogalmak: alterált hangok, félhang távolságok, bővített szekund Bibliográfia: Ripa-Nedelcut: 156–164. Péter: 65-68; Giuleanu: 361-363.
9. Kromatika a népi hangsorokban: bőmásodos eol és fríg hangsorok	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Fogalmak: alterált hangok, félhang távolságok, bővített szekund Bibliográfia: Ripa-Nedelcut: 156–164. Péter: 65-68; Giuleanu: 361-363.
10. Kromatika a népi hangsorokban: bőmásodos dúr jellegű hangsorok	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	Fogalmak: alterált hangok, félhang távolságok, bővített szekund Bibliográfia: Ripa-Nedelcut: 156–164. Péter: 65-68; Giuleanu: 361-363.

11. Második diatónia: akusztikus hangsorok; a rendszer leggyakrabban előforduló módusai.	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Fogalmak: szekundrend c-alapon, hétfokúság, félhang távolság helye Bibliográfia: Frank: Alapfokú, 19–21. Péter: 68-69.
12. Második diatónia: akusztikus hangsorok – különleges előjegyzések	-párbeszéd -analízis -közlés -modellálás	Fogalmak: előjegyzés Bibliográfia: Frank: Alapfokú, 19–21. Péter: 68-69.
13. Második diatónia: akusztikus hangsorok építése különböző hangmagasságra, zenei elemzés	-párbeszéd -szemléltetés -közlés -modellálás	Fogalmak: elemzés Bibliográfia: Frank: Alapfokú, 19–21. Péter: 68-69.
14. Első és második diatonia - ismétlés	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Fogalmak: tetrachordikus építkezés; módosított hangfokok
<p>Könyvészet</p> <p>Bárdos Lajos, <i>Harminc írás</i>, Zeneműkiadó, Budapest, 1969.</p> <p>Bárdos Lajos: <i>Tíz újabb írás</i> (1969-1974). Zeneműkiadó, Budapest, 1974.</p> <p>Berger, W.G.: <i>Dimensiuni modale</i>. Editura Muzicală, București, 1979</p> <p>Dăncănu, Adrian: <i>Teorie superioară a muzicii</i>. Conservatorul "George Enescu", Iași, 1978.</p> <p>Dăncănu, Liviu, <i>Introducere în epistemologia muzicii</i>, Editura Muzicală, București, 2003.</p> <p>Duțică, Gheorghe, <i>Fenomenul polimodal în viziunea lui Olivier Messiaen</i>, Ed. Artes, Iași, 2003</p> <p>Giuleanu, Victor: <i>Tratat de teoria muzicii</i>. Editura Muzicală, București, 1986</p> <p>Kesztyer Lőrinc, <i>Zenei alapismeretek</i>. Zeneműkiadó, Budapest, 2000.</p> <p>Lendvai Ernő: <i>Bartók és Kodály harmóniavilága</i>, Budapest 1975.</p> <p>Peter Eva, <i>Folk Song Adaptations for Men's Choir by János Seprődi</i>, Studia Universitatis Babeș-Bolyai Musica, Volum Nr: LXIII-2, Pagina: 285 - 296, An: 2018.</p> <p>Péter, Éva. <i>Csaba Szabó: The Ballad of Mason Clement</i>. In: Studia Universitatis Babeș-Bolyai Musica, LXI, 2, 2016, pp. 245–256.</p> <p>Péter Éva, <i>Szolfézs példatár</i>, Napoca Star Kiadó, Kolozsvár, 2009.</p> <p>Péter Éva: <i>Zenei készségfejlesztő gyakorlatok</i>. Editura RISOPRINT, Cluj-Napoca, 2023</p> <p>Péter Éva, <i>Zeneelmélet</i>, Presa Universitara Clujeana Kiadó, Kolozsvár, 2017.</p> <p>Râpă, Constantin: <i>Teoria superioară a muzicii</i>. Vol.I. Sisteme Tonale; Vol.II. Ritmul. Ed. Media Muzica, Cluj, 2001-2002.</p> <p>Salzman, Eric: <i>A 20. század zenéje</i>. Zeneműkiadó, Budapest, 1980.</p> <p>Strayer Hope R. <i>From Neumes to Notes: The Evolution of Music Notation</i>, Musical offerings, Vol. 4, 2013.</p> <p>Timaru, Valentin: <i>Dicționar noțional și terminologic</i>. Editura Universității din Oradea, 2002.</p>		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések

1. Hangsorok kromatizálása	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Kulcsfogalmak: Felső és alsó váltóhang Bibliográfia: Furda Augusta, Solfegii, 24–30. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol II., 156–163.
2. Hangnemi rokonság megállapítása a zeneművekben.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Kulcsfogalmak: első és másodfokú rokonság Bibliográfia: Furda Augusta, Solfegii, 31–33. Lassus Orlandus, 24 kétszólamú motetta, 16–19, 22–25.
3. Hangnemi kitérés és moduláció felismerése a zeneművekben.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Kulcsfogalmak: fokok átértékelése Bibliográfia: Furda Augusta, Solfegii, 33–35. J.S.Bach, Ária és áriosó részletek 35–39.
4. Diatonikus, kromatikus moduláció olvasása és lejegyzése.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Kulcsfogalmak: diatonia, kromatika, enharmónia Bibliográfia: Furda Augusta, Solfegii, 36–38. J.S.Bach, Ária és áriosó részletek 39–45.
5. Enharmónikus moduláció olvasása és lejegyzése.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Kulcsfogalmak: diatonia, kromatika, enharmónia Bibliográfia: Furda Augusta, Solfegii, 36–38. J.S.Bach, Ária és áriosó részletek 39–45.
6. Diatonikus, kromatikus és enharmónikus moduláció olvasása és lejegyzése.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Kulcsfogalmak: diatonia, kromatika, enharmónia Bibliográfia: Furda Augusta, Solfegii, 36–38. J.S.Bach, Ária és áriosó részletek 39–45.
7. Móduszok építése és felismerése	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Kulcsfogalmak: ion, dór, fríg, líd, mixolíd, eol, lokriszi Bibliográfia: Furda Augusta, Solfegii, 39–41. J.S.Bach, Ária és áriosó részletek 46–47. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol II. 171–173.
8. Bővített és szűkített hangközök intonálásának begyakorlása és hallás utáni lejegyzése.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Kulcsfogalmak: bővített szekund Bibliográfia: Furda Augusta, Solfegii, 39–41. J.S.Bach, Ária és áriosó részletek 46–47. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol II. 171–173.
9. Bővített és szűkített hangközök intonálásának begyakorlása és hallás utáni lejegyzése.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Kulcsfogalmak: bővített szekund Bibliográfia: Furda Augusta, Solfegii, 39–41. J.S.Bach, Ária és áriosó részletek 46–47. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol II. 171–173.
10. Szűkített és bővített kvart intonálása és lejegyzése	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Kulcsfogalmak: Szűkített és bővített quart Bibliográfia: Furda Augusta, Solfegii, 42–44. J.S.Bach, Ária és áriosó részletek 48–51. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol II. 174–180.
9. A szűkített és bővített kvint intonálása és lejegyzése.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Kulcsfogalmak: szűkített és bővített quint Bibliográfia: J.S.Bach, Ária és áriosó részletek 52–56. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol II. 180–187.
12. Szűkített szeptim akkord felismerése és lejegyzése	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Kulcsfogalmak: szűkített szeptim akkord Bibliográfia: Bertalotti Angelo, 56 solfeggio, 25, 28–31. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol II. 197–203.

13. Hármas és négyeshangzatok olvasása és írása.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Kulcsfogalmak: alaphelyzet és megfordításuk Bibliográfia: Bertalotti Angelo, 56 solfeggio, 20–24. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol II. 188–197.
14. Szolfézs anyag ismételése	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Bibliográfia: Bertalotti Angelo, 56 solfeggio, 20–24. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol II. 188–197.
Könyvészet J.S.Bach, <i>Ária és árioso részletek</i> Editio Musica Budapest, 1995 Bertalotti Angelo, <i>56 solfeggio</i> , Editio Musica Budapest, 2003 Forrai Miklós, <i>Ezer év kórusa</i> , Editio Musica, Budapest, 1977. Furda Augusta, <i>Solfegii</i> , Ed. MPC Cluj-Napoca 1996 Lassus Orlandus, <i>24 kétszólamú motetta</i> , Zeneműkiadó 2001 Lendvai Ernő: <i>Bartók és Kodály harmóniavilága</i> , Budapest 1975. Nelida Nedelcuț, <i>Culegere de solfegii (extras din Metronom)</i> , Academia de Muzică Cluj, 1994 Péter Éva, <i>Szolfézs példatár</i> , Napoca Star Kiadó, Kolozsvár, 2009. Rîpă C. – Nedelcuț N. <i>Solfegii pentru toți Vol II</i> . Editura MediaMuzica, Cluj 2002 Szelényi István, <i>Gyakorlati modulációtan</i> , Zeneműkiadó 1960.		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

Megfelelő szakmai képzés a zeneelmélet, zenei írás és olvasás területén.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A zeneelmülethez tartozó kérdések, fogalmak ismerete.	Ellenőrzés írásbeli teszt által	40%
	Zeneelméleti kérdések gyakorlati alkalmazása	Szemináriumi feladatok ellenőrzése	10%
10.5 Szeminárium / Labor	Egyszólamú zenediktálás hallás utáni rögzítése	A zenei hallás fejlődésének ellenőrzése zenediktálás által.	25%
	-Szolfézs darabok eléneklése (tanult anyag és prima vista) -népdalok, zenemű részletek emlékezetből történő éneklése.	A kottaolvasási készség fejlődésének ellenőrzése a szolfézs gyakorlatok eléneklése által. Zenei memória fejlődésének ellenőrzése a memoriter darabok eléneklése által.	25%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
A zeneelmélet fogalmainak ismerete. Közepes nehézségű zenediktálás hallás utáni írásbeli rögzítése. Közepes nehézségű zeneművek szolmizálása.			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
								

Kitöltés időpontja:
2025. 04. 27.

Előadás felelőse:
Dr. Péter Éva

Szeminárium felelőse:
Dr. Péter Éva

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
...

Intézetigazgató:
.....

általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.